

KONINKLIJKE NEDERLANDSE AKADEMIE VAN WETENSCHAPPEN

KNAW symposium Science for Society: How? Synopsis

Key points:

Sturing is een illusie

> De relatie tussen wetenschap, innovatie en economisch rendement is verre van eenduidig. Het ontbreekt grotendeels aan kennis en instrumenten om dat proces succesvol te stimuleren. Dat gegeven roept om een veel volwassener politieke en maatschappelijke discussie over inzet van wetenschap in innovatiebeleid.

Relevantie is tijdsgebonden

> Het onderscheid tussen fundamenteel en toegepast onderzoek is in feite een tweedeling in onderzoek waarvan de relevantie al bekend is, en onderzoek waarvan dat nog niet duidelijk is. Relevantie kan plotseling de kop opsteken als gevolg van wetenschappelijke en maatschappelijke ontwikkelingen. Dat pleit voor een brede wetenschapsfinanciering, zoals onder meer Singapore haar universiteiten ontwikkelt.

Altijd zoeken naar impact

> Maatschappelijke impact kan ook worden verhoogd in fundamenteel onderzoek. Met impact assessments bij projectaanvragen, carrièreprikkels of follow on grants voor interessante, toevallige ontdekkingen. Niet alle onderzoek hoeft impact te hebben, maar onderzoekers moeten op z'n minst laten zien dat er bewust is gezocht naar wegen voor (extra) impact - ongeacht het vakgebied.

Maatwerk voor metingen

> Elk vakgebied heeft z'n eigen wegen tot impact, die zich niet in vaste variabelen laat uitdrukken, omdat het een mengeling is van kwalitatieve en kwantitatieve parameters. Het turven van economische effecten, aantallen bedrijven, producten en patenten mist een groot deel van het maatschappelijke impactspectrum, lopend van arbeidsmarkt via beleid tot cultuur. Wetenschap is veel meer dan een dienstverlener in technologische ontwikkelingen.

Flexibel op een vaste basis

> Landen die sterk inzetten op innovatiebeleid (VS, UK) doen dit bovenop langetermijninvesteringen in niet-gerelateerd fundamenteel onderzoek. De flexibele strategieën van DOE op het gebied van toegepast energie-onderzoek bestaan naast een brede basis van grote laboratoria voor bijvoorbeeld fundamenteel fysisch onderzoek. Er wordt bewust gekozen voor stimulering van expertise en vakgebieden waar private partijen niet in investeren.

Helden en anti-helden

> De overheid is via financiering van zeer risicovol onderzoek een belangrijke, zo niet de belangrijkste innovator. Dat die rol traditioneel wordt geclaimd door het bedrijfsleven, is een kwestie van negatieve framing van de overheid als bureaucratisch moloch. In het verlengde daarvan wordt ook de universitaire wetenschap geregeld als niet-innovatief geportretteerd, terwijl daar de meest creatieve en baanbrekende onderzoekswegen worden bewandeld.

Delen in het succes

> Overheden zijn via financiering van wetenschappelijk onderzoek een sleutelfiguur in het aanjagen van innovatie. Het claimen en demonstreren van die spilfunctie levert een andere, minder ondergeschikte rol voor de universitaire wetenschap in bijvoorbeeld de topsectoren. Daardoor dringt zich ook de vraag op over de verdeling van de baten van innovatiebeleid tussen overheid, wetenschap, en private ondernemingen.

Arno van 't Hoog